

СТАНОВЛЕННЯ ФІНАНСОВО ГРАМОТНОЇ МОЛОДІ ЯК ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНО СИЛЬНОЇ НАЦІЇ

Письменний Віталій

*доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету,
кандидат економічних наук, доцент*

pyshmennyyi@i.ua

В умовах глобалізації поява широкого спектру новітніх фінансових продуктів і послуг потребують вирішення доволі складних завдань. Утім через **низьку фінансову грамотність** пересічні громадяни часто бувають не підготовленими до їх розв'язання.

Фінансова грамотність виражає вміння особи розпоряджатися коштами з найменшими ризиками та найбільшим прибутком. Фінансово грамотні люди захищені від фінансових ризиків, відповідально ставляться до управління особистими фінансами.

Що означає бути фінансово грамотним?

1. Розуміння основних принципів фінансової грамотності

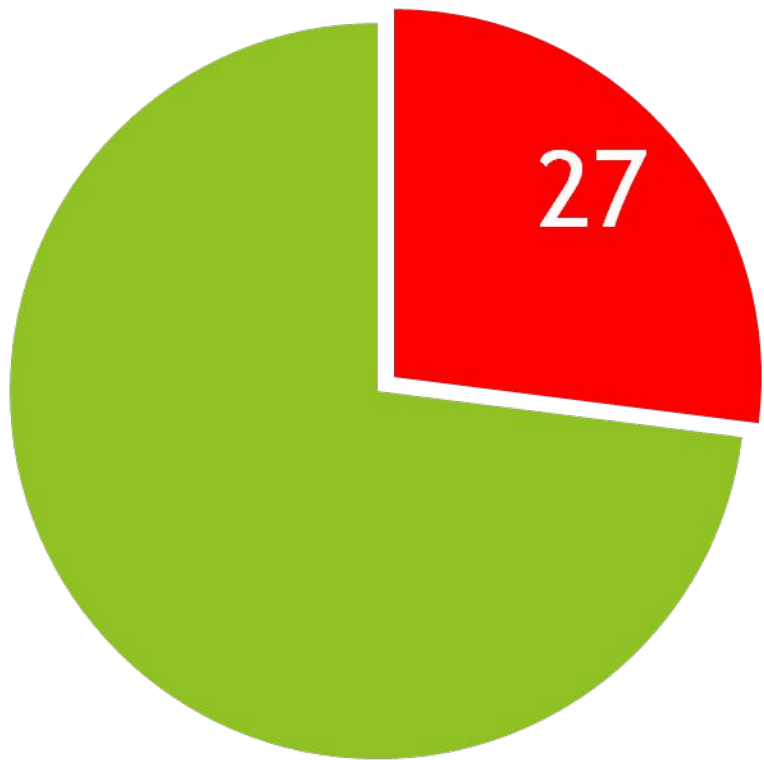
2. Здатність аналізувати фінансові рішення

3. Здатність приймати фінансові рішення

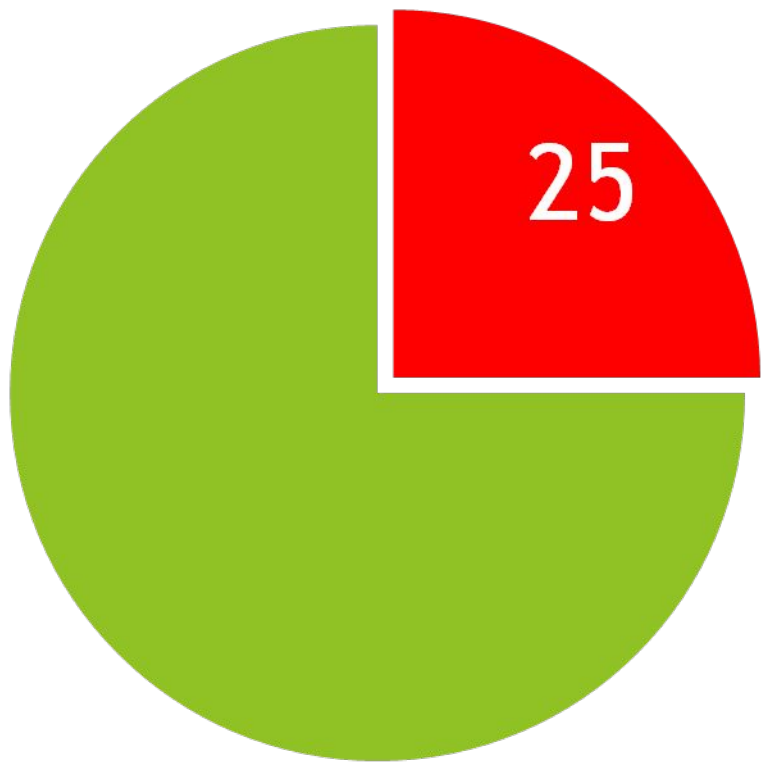
4. Здатність оцінювати фінансові ризики

Фінансово грамотна людина

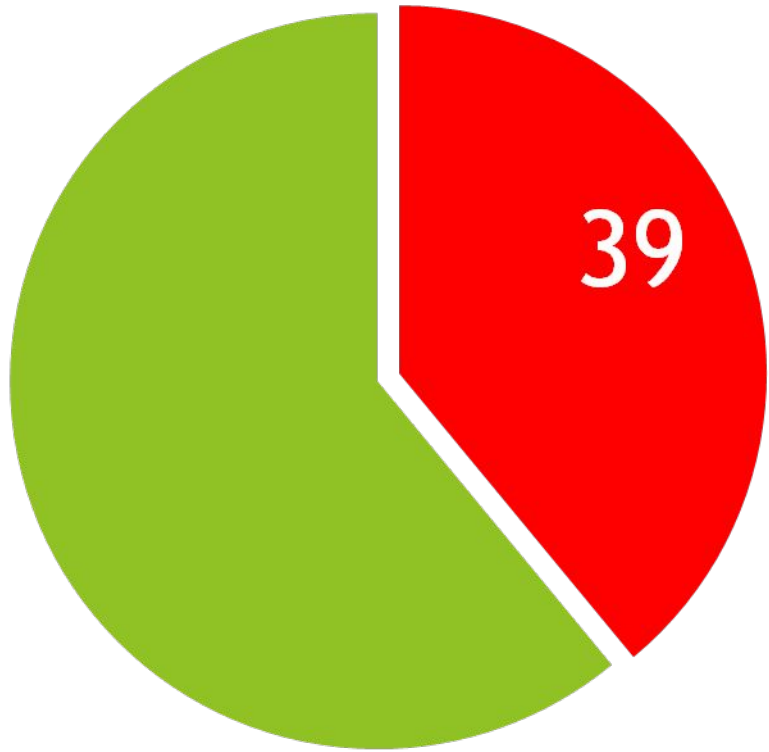
Більшість експертів переконливо стверджують про **незадовільний рівень фінансової грамотності населення в Україні**. Одна з причин - погана обізнаність у фінансових питаннях і відсутність навиків використовувати здобуті знання на практиці.

27% громадян України взагалі не роблять заощаджень, а **кожен другий** заощаджує вдома, що призводить до знецінення доходів домогосподарств.

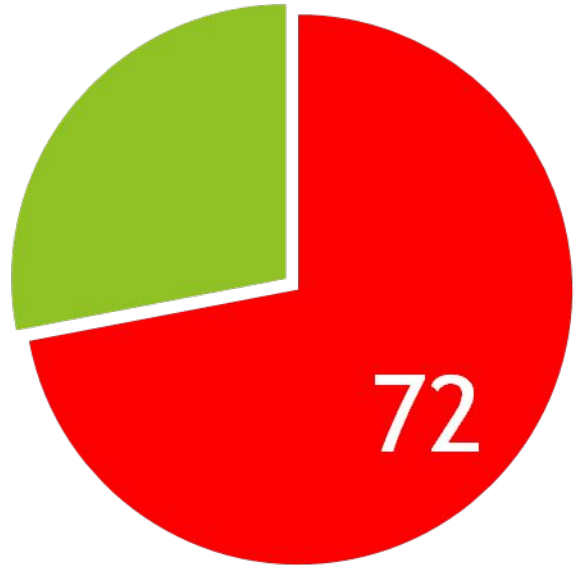
Через гіркий досвід з банківськими установами недовіра до них є у **КОЖНОГО** **четвертого** українця.

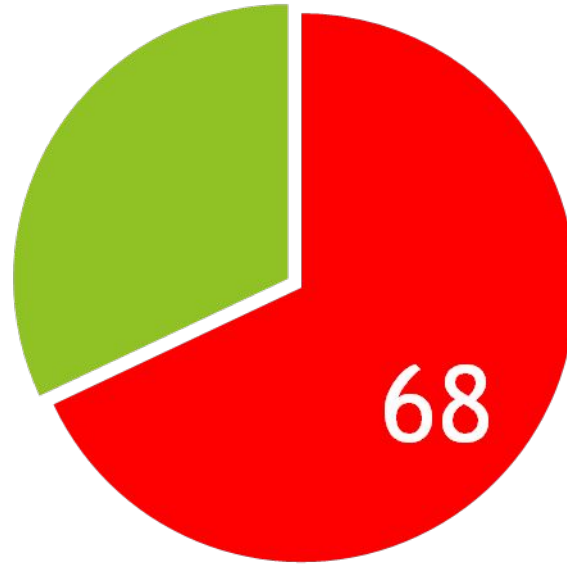
39% населення
України не мають
банківських рахунків.

Більшість українців користуються лише базовими фінансовими послугами.

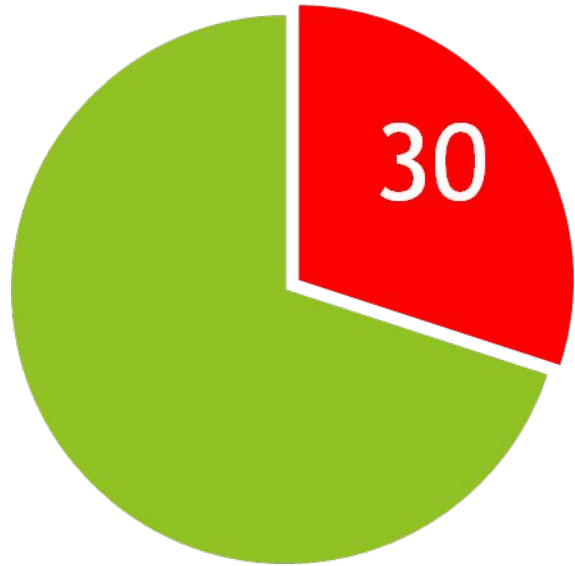

Оплата коммунальных платежей через банк

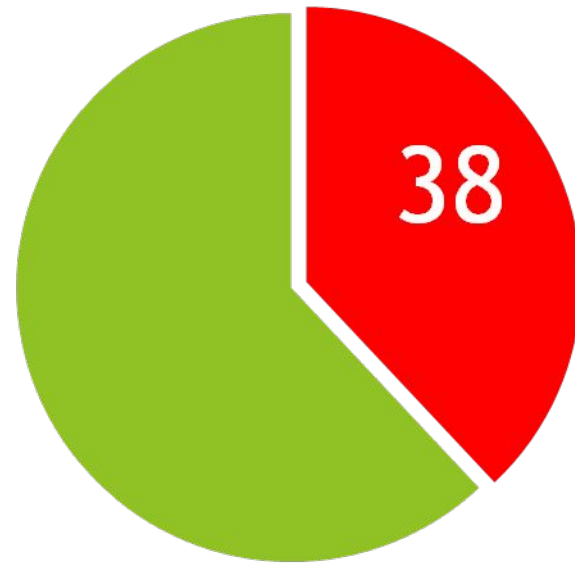

Користування пластиковою карткою

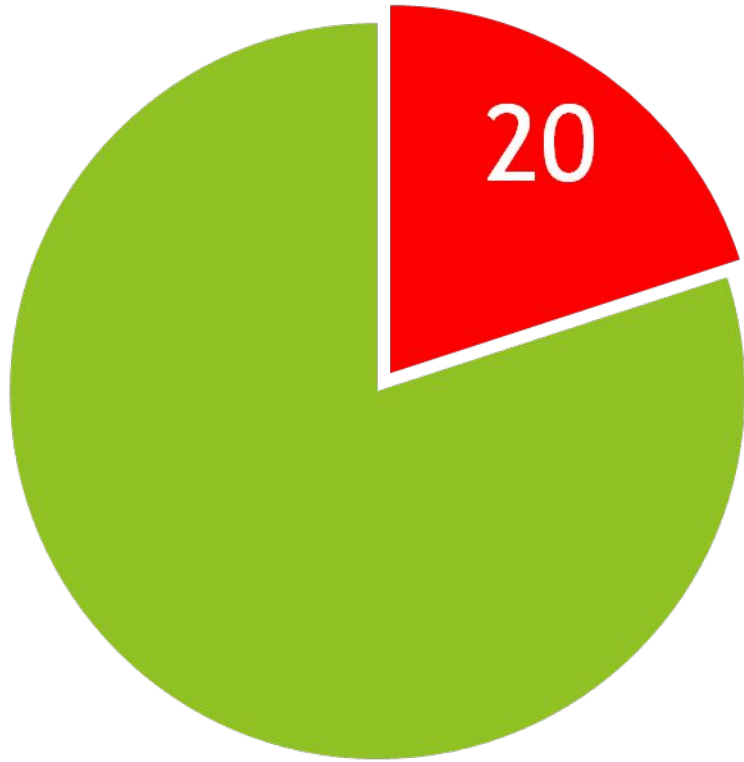
Більшість українців користуються лише базовими фінансовими послугами.

Споживчий кредит

Проведення платежів через термінали

60% населення
України вважає себе
фінансово грамотним,
однак тільки **20%**
може дати правильні
відповіді на прості
фінансові питання.

ІНФЛЯЦІЯ

0

ЦІНИ

Українці **мало**
цікавляться новинами
фінансового сектору.
Питання, які вони
відслідковують,
стосуються виключно
інфляції, пенсійного
забезпечення, цін на
нерухомість.

Відтак через відсутність необхідних фінансових знань і навиків прийняття зважених фінансових рішень, на фоні агресивної пропозиції та реклами, в суспільстві відбувається **накопичення значних диспропорцій та ризиків**, які впливають на забезпечення економічних прав і свобод громадян.

Незадовільний рівень фінансової грамотності населення України особливо став помітний в останні роки, коли загострилися проблеми особистого боргового навантаження, відсутності ефективних заощаджень, нездатності громадян вживати заходів, спрямованих на захист своїх інтересів.

Адже більшість наших співгромадян **мають слабкі уявлення** щодо розуміння тенденцій розвитку фінансових відносин та їх особливостей у фінансовій системі держави, особистих фінансах, податковій, банківській й інших сферах.

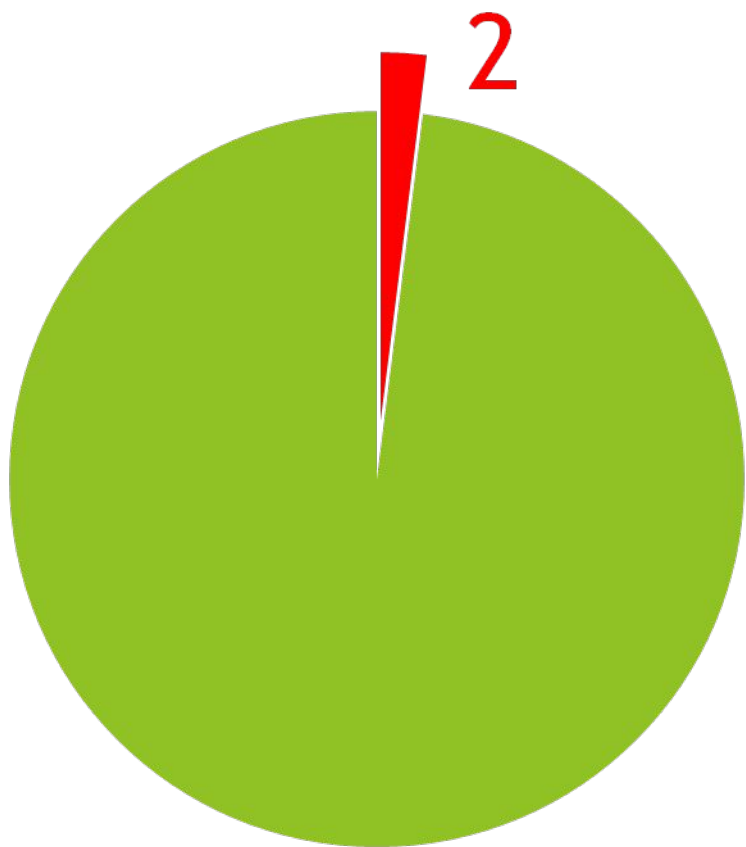
Першопричиною цього є відсутність в навчальному процесі загальної середньої освіти обов'язкових або факультативних занять з фінансової грамотності.

Натомість за
кордоном дітей ще з
юного віку вчать як
управляти особистими
фінансами, уміло
використовувати
новітні фінансові
продукти, технології
та послуги.

Тільки з 2012 року в Україні було започатковано **проект з підвищення рівня фінансової грамотності населення**, до реалізації якого залучено органи влади, банки, громадські організації, вищі навчальні заклади. Його мета - заохотити громадян до прийняття зважених фінансових рішень відповідно до життєвих обставин.

Загалом же, на 2012-2019 роки держава планує впровадити вивчення фінансової грамотності у навчально-виховний процес тільки **397 шкіл** із близько 20 тисяч, а це менше 2%.

У 2015 році професорсько-викладацьким складом **кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ** розроблено навчально-методичні матеріали і започатковано викладання курсу „Методика викладання фінансової грамотності”, який покликаний підвищити рівень фінансової грамотності населення.

Передувало цьому проведення кафедрою фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ **наукових й освітніх заходів** з широкою аудиторією:

- ▶ **Перша Інтернет-конференція професорсько-викладацького складу кафедри фінансів ТНЕУ „Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців і практиків”** (місце і дата проведення: м. Тернопіль, ТНЕУ, 14 квітня 2015 року; цільова аудиторія: студенти, аспіранти, докторанти, викладачі, фахівці-практики).
- ▶ **Круглий стіл на тему „Управління особистими фінансами в умовах кризи”** (місце і дата проведення: м. Тернопіль, зал засідань ТНЕУ, 14 листопада 2014 року; цільова аудиторія: учні, студенти, аспіранти, докторанти, викладачі, фахівці-практики).

Передувало цьому проведення кафедрою фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ **наукових й освітніх заходів** з широкою аудиторією:

- ▶ **Відкрита лекція професора Кізими Т.О. на тему „Фінансова грамотність населення в контексті сучасних освітніх тенденцій” для професорсько-викладацького складу та студентів ТНЕУ** (місце і дата проведення: м. Тернопіль, зал засідань ТНЕУ, 14 листопада 2014 року; цільова аудиторія: учні, студенти, аспіранти, докторанти, викладачі).
- ▶ **Перша студентська Інтернет-конференція кафедри фінансів ТНЕУ „Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди студентської молоді”** (місце і дата проведення: м. Тернопіль, ТНЕУ, 5 листопада 2014 року; цільова аудиторія: студенти, аспіранти, викладачі).

Передувало цьому проведення кафедрою фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ **наукових й освітніх заходів** з широкою аудиторією:

- ▶ **Прямий ефір професора Кізими Т.О. на телеканалі ТТБ у програмі „Ранок з ТТБ”, присвячений фінансовій грамотності** (місце і дата проведення: м. Тернопіль, 5 листопада 2014 року; цільова аудиторія: телеглядачі).
- ▶ **Бізнес-гра Cashflow для студентів магістерської програми „Управління фінансами домогосподарств”** (місце і дата проведення: наукова бібліотека ТНЕУ, 20 жовтня 2014 року; цільова аудиторія: студенти, викладачі, фахівці-практики).
- ▶ **Тренінг для вчителів шкіл Тернопільської області по фінансовій грамотності** (місце і дата проведення: м. Тернопіль, 11 і 29 листопада та 10 грудня 2013 року; цільова аудиторія: вчителі).

Передувало цьому проведення кафедрою фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ **наукових й освітніх заходів** з широкою аудиторією:

- ▶ Виступ викладачів кафедри фінансів ТНЕУ і студентів магістерської програми „Управління фінансами домогосподарств” перед учнями шкіл про Всесвітній день заощаджень (місце і дата проведення: м. Тернопіль, загальноосвітні середні школи I-III ступенів № 6 та 9, 6 та 8 листопада 2013 року; цільова аудиторія: учні).
- ▶ Виступ викладачів кафедри фінансів ТНЕУ і студентів магістерської програми „Управління фінансами домогосподарств” перед учнями коледжу про Всесвітній день заощаджень (місце і дата проведення: м. Тернопіль, 31 жовтня 2013 року; цільова аудиторія: учні).

Проведення таких заходів дало змогу не тільки **оволодіти ключовими фінансовими поняттями**, а й використовувати їх для прийняття рішень про доходи і витрати, планування сімейного бюджету, вибору відповідних фінансових інструментів, нагромадження коштів на майбутні цілі тощо.

Утім основною цільовою аудиторією сьогодні вбачаються учні шкіл, а формою проведення - **олімпіади, конкурси наукових робіт, факультативні заняття, розвиваючі та ділові ігри.**

Питання забезпечення економічних прав і свобод громадян необхідно вивчати у контексті низки **проблемних напрямків**.

1. **Вплив економічних реформ на права громадян**

2. **Вплив економічних реформ на права громадян**

3. **Вплив економічних реформ на права громадян**

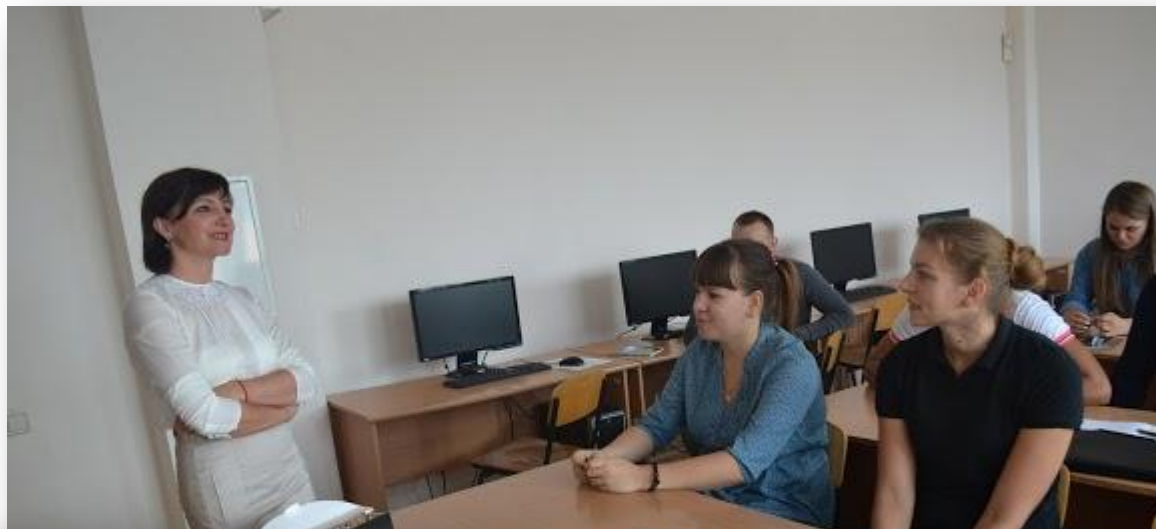
4. **Вплив економічних реформ на права громадян**

5. **Вплив економічних реформ на права громадян**

Проблемні
напрямки

На кафедрі фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ
сформовано висококваліфіковану команду з числа студентів,
команду з числа студентів,
докторантів, викладачів та фахівців-практиків, яка готова вже сьогодні через наукові й освітні заходи, засоби масової інформації, соціальні мережі поширювати сучасні підходи щодо розвитку фінансової грамотності.

Результатом цього стане вироблення умінь та навичок щодо:

- ▶ застосовування методики планування доходів і видатків сімейного бюджету;
- ▶ здійснення обробки документів, які використовуються в організації фінансової та інших видів діяльності домогосподарства;
- ▶ проведення контрольно-аналітичної діяльності за особистими фінансами;

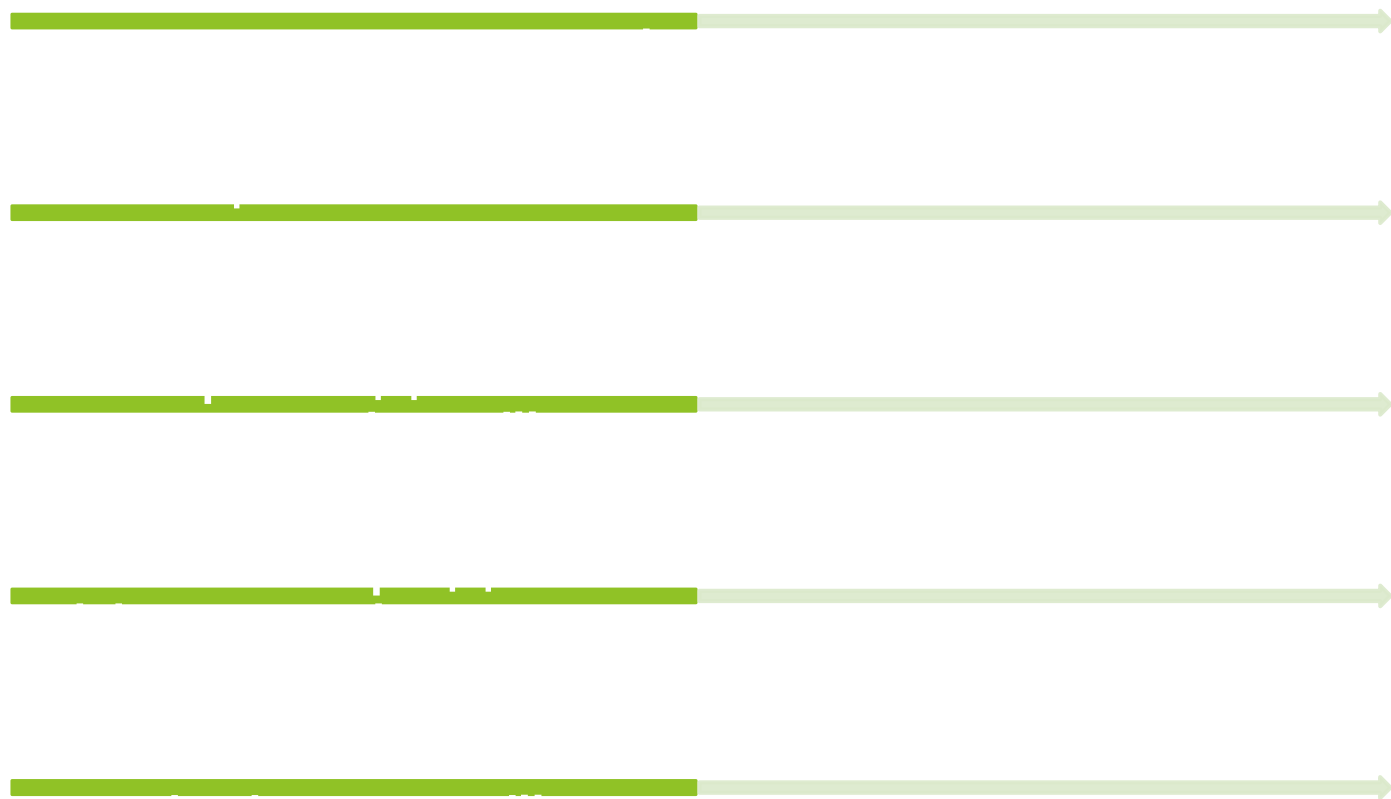
Результатом цього стане вироблення умінь та навичок щодо:

- ▶ розрахунку податкових зобов'язань, пенсійних й інших виплат;
- ▶ оволодіння основами страхування та страхового захисту громадян;
- ▶ визначення ризиків та використання на практиці основних банківських послуг.

Необхідно усвідомити, що **фінансово грамотні люди** більшою мірою захищені від економічних ризиків і непередбачуваних ситуацій. Вони відповідально ставляться до управління особистими фінансами, здатні підвищувати добробут за рахунок розподілу грошових ресурсів і планування майбутніх витрат.

Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ
планує й надалі співпрацювати з
навчальними закладами,
громадськими організаціями, засобами
масової інформації та іншими
інституціями в контексті поширення
сучасних підходів щодо розвитку
фінансової грамотності.

Наші потенційні партнери.

Основні напрями співпраці.

АДРЕСА:

46004, м. Тернопіль,
вул. Львівська, 11
Тернопільський національний
економічний університет
Кафедра фінансів ім. С.І. Юрія
Корпус № 1, кабінет 1416а -
кафедра, кабінет 1412 -
завідувач кафедри

КОНТАКТНІ ТЕЛЕФОНИ:

(067) 352-68-28

(0352) 47-50-50*11-280

ЕЛЕКТРОННІ АДРЕСИ:

Офіційна сторінка -

<http://www.tneu.edu.ua/faculty/ff/department-of-finance>

Не офіційна сторінка - <http://kafedrafinansiv.jimdo.com>

Сторінка Інтернет-конференції кафедри

фінансів - <http://i-conference.jimdo.com>

Сторінка Вконтактє - <http://vk.com/kafedrafinansiv>

Сторінка наукового гуртка „Фінансовий простір” -

<http://fp.tneu.edu.ua>

Електронна пошта - kafedrafinansiv@ukr.net

Кожен свідомий українець має зрозуміти, що **бути фінансово грамотним** сьогодні не лише престижно та модно, але і вкрай необхідно!